

Wstęp 9

Rozdział 1

Środowisko przyrodnicze jako podstawa bytu i działalności człowieka - Eugeniusz Mazur 11

1.1. Istota, pojęcie i zakres środowiska przyrodniczego 11

1.2. Poglądy na rolę środowiska geograficznego w rozwoju społeczno-gospodarczym 18

1.3. Interakcja: środowisko - człowiek 22

1.3.1. Wpływ środowiska przyrodniczego na działalność człowieka 22

1.3.2. Zmienność wpływu środowiska przyrodniczego 25

1.3.3. Działalność człowieka w środowisku przyrodniczym 26

1.3.3.1. Rozwój stosunku człowieka do przyrody 26

1.3.3.2. Wpływ współczesnej gospodarki na środowisko przyrodnicze 30

Rozdział 2

Społeczne aspekty ochrony środowiska - Krzysztof Małachowski 33

2.1. Ekologia społeczna 33

2.2. Świadomość ekologiczna społeczeństwa 39

2.3. Edukacja ekologiczna 42

2.4. Pozarządowe organizacje i grupy ekologiczne 46

Rozdział 3

Prawne aspekty ochrony środowiska - Dorota Ambrożuk, Agnieszka Budziewicz-Guźlecka 57

3.1. Pojęcie i cel prawa ochrony środowiska 57

3.2. Pierwsze regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska w Polsce 59

3.3. System przepisów prawa ochrony środowiska 61

3.3.1. Regulacja dotycząca ochrony środowiska zawarta w Konstytucji RP 61

3.3.2. Podstawowe uregulowania ustawowe 63

3.3.2.1. Ustawa - Prawo ochrony środowiska 64

3.3.2.2. Ustawa o ochronie przyrody 74

3.3.2.3. Umowy międzynarodowe 80

3.3.2.4. Ochrona środowiska w prawie unijnym 83

Rozdział 4

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska - Przemysław Pluskota 87

4.1. Podstawowe pojęcia ekonomiki środowiska 87

4.1.1. Ochrona środowiska w teorii ekonomii (ekonomiczne aspekty ochrony środowiska) 88

4.1.2. Ekonomiczne instrumenty (narzędzia) w ochronie środowiska 95

4.2. Systemy zarządzania środowiskowego 102

4.3. Waloryzacja i ekonomiczna wycena zasobów środowiska 107

4.4. Źródła finansowania ochrony środowiska 109

Rozdział 5

Rachunek ekonomiczny w ochronie środowiska - Piotr Szczypa 121

5.1. Pojęcie, charakterystyka i przesłanki rachunku ekonomicznego ochrony środowiska 121

5.2. Rodzaje, elementy i etapy rachunku ekonomicznego w ochronie środowiska 125

5.3. Straty (koszty) i korzyści w ochronie środowiska 127

5.4. Metody wyceny strat ekologicznych (kosztów ochrony środowiska) i korzyści ekologicznych 133

5.5. Rachunek ekonomiczny w ochronie środowiska a ekocontrolling 141

5.6. Narzędzia rachunkowości zarządczej wspomagające rachunek ekonomiczny w ochronie środowiska a rozwój lokalny 146

Rozdział 6

Zagrożenia środowiska powodowane przez działalność człowieka - Anna Drab-Kurowska 155

6.1. Zagrożenia i ochrona atmosfery 161

Sposoby zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza 167

6.2. Zagrożenia i ochrona litosfery 168

Sposoby ochrony gleb 172

6.3. Zagrożenia i ochrona hydrosfery 173

Sposoby ochrony wód przed zanieczyszczeniami 179

6.4. Zagrożenia i ochrona biosfery 181

6.5. Hałas i odpady jako problem współczesnego społeczeństwa 186

6.6. Obszary ekologicznego zagrożenia 191

6.7. Alternatywne źródła energii 194

6.7.1. Biomasa 194

6.7.2. Biogaz 195

6.7.3. Energia słoneczna 197

6.7.4. Energia wiatrowa 198

6.7.5. Energia geotermalna 199

6.7.6. Energia wodna 200

6.7.7. Energia pływów morskich 201

Rozdział 7

Ochrona środowiska przyrodniczego - Eugeniusz Mazur, Krzysztof Małachowski 203

7.1. Rozwój ruchu ochrony przyrody i środowiska 203

7.2. Rys historyczny ochrony przyrody i środowiska w Polsce 209

7.3. Motywy i kierunki ochrony przyrody 214

7.4. Formy ochrony przyrody 218

7.5. Przedmiot i założenia zoologii jako nowej dziedziny wiedzy o ochronie przyrody 227

Rozdział 8

Ochrona środowiska w sektorach gospodarki na przykładzie transportu drogowego i kolejowego - Arkadiusz Drewnowski 231

8.1. Unijne regulacje w zakresie oddziaływania transportu na środowisko 232

8.2. Podstawy prawne ekologicznej polityki transportowej w Polsce 234

8.3. Ochrona środowiska w transporcie drogowym 236

8.4. Ochrona środowiska w transporcie kolejowym 240

Rozdział 9

Polityka ekologiczna jako forma ingerencji państwa - Ireneusz Jaźwiński 245

9.1. Istota polityki ekologicznej 245

9.2. Polityka ekologiczna a polityka ekonomiczna 247

9.3. Dziedziny polityki ekologicznej 249

9.4. Zrównoważony rozwój jako podstawa polityki ekologicznej 251

9.5. Podmioty polityki ekologicznej 257

9.6. Kierunki polityki ekologicznej 260

9.7. Narzędzia polityki ekologicznej 264

Rozdział 10

Ochrona środowiska w Polsce w warunkach członkostwa w Unii Europejskiej - Ireneusz Jaźwiński,
Krzysztof Małachowski 267

10.1. Integracja z Unią Europejską jako kluczowe uwarunkowanie dla ochrony środowiska w Polsce
267

10.2. Instytucje Unii Europejskiej oddziałujące na ochronę środowiska 267

10.3. Europejska Agencja Środowiska 269

10.4. Program Działania na rzecz Środowiska Unii Europejskiej 271

10.5. Wybrane następstwa akcesji Polski do Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska 272

Bibliografia 277